

STANOVISKO 08/2026

(podle čl. 322 odst. 1
Smlouvy o fungování EU)

CS

**k návrhu nařízení
Evropského parlamentu
a Rady, kterým se zavádí
Program pro jednotný trh
a cla na období
2028–2034, zrušují
nařízení (EU) 2021/444,
(EU) 2021/690,
(EU) 2021/785,
(EU) 2021/847
a (EU) 2021/1077**

(COM(2025) 590 final)

EVROPSKÝ
ÚČETNÍ DVŮR

Rozpočet EU na období
2028–2034

Obsah

Body

01–12 | **Úvod**

01–12 | **Proč vydáváme toto stanovisko**

01–04 | Právní základ

05–12 | Souvislosti

13–58 | **Hlavní sdělení**

14–18 | **Přidaná hodnota EU**

19–30 | **Sladění cílů v oblasti výdajů s celoevropskými politickými prioritami**

19–21 | Cíle programu a priority EU

22–24 | Programování a sladování

25–30 | Soudržnost a stanovení priorit

31–37 | **Rozpočtová flexibilita**

38–45 | **Zjednodušení programu a postupů**

38–40 | Jednotný soubor pravidel a další procesní zjednodušení

41 | Režimy řízení

42–43 | Mechanismy financování

44 | Zadávání veřejných zakázek

45 | Řízení a správa programu

46–51 | **Výkonnostní rámec**

52–56 | **Dodržování předpisů, řádné finanční řízení, transparentnost, vyvozování odpovědnosti a sledovatelnost výdajů**

57–58 | **Auditní mandát EÚD**

59–63 | **Konkrétní připomínky**

Přílohy

Příloha I – Seznam publikací Účetního dvora, na které v tomto stanovisku odkazujeme

Příloha II – Obecné informace

Zkratky

Glosář

Úvod

Proč vydáváme toto stanovisko

Právní základ

- 01** Toto stanovisko se vydává podle [čl. 322 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie \(SFEU\)](#), který je právním základem pro přijímání finančních pravidel EU, včetně pravidel pro sestavování a plnění rozpočtu EU.
- 02** Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se zavádí Program pro jednotný trh a cla na období 2028–2034 ([COM\(2025\) 590 final](#)), přijala Evropská komise dne 3. září 2025. Evropský účetní dvůr (EÚD) byl formálně vyzván, aby k návrhu vypracoval připomínky – dne 21. října 2025 Radou Evropské unie a dne 6. listopadu 2025 Evropským parlamentem.
- 03** V souladu s naším institucionálním mandátem předkládáme toto stanovisko, které má sloužit jako podklad pro legislativní proces, a to prostřednictvím připomínek ke koncepci, finančnímu plnění, kontrolnímu prostředí a možným rizikům navrhovaného programu. V [příloze I](#) jsou uvedeny publikace Účetního dvora, které sloužily jako informační prameny tohoto stanoviska.
- 04** Při přípravě tohoto stanoviska jsme zohlednili příslušná ustanovení nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2024/2509 ([finanční nařízení](#)), [posouzení dopadů](#) Programu pro jednotný trh a cla ([SMCP](#)) vypracované Komisí, které je připojeno k navrhovanému novému nařízení, a dřívější zjištění vyplývající z naší auditní činnosti.

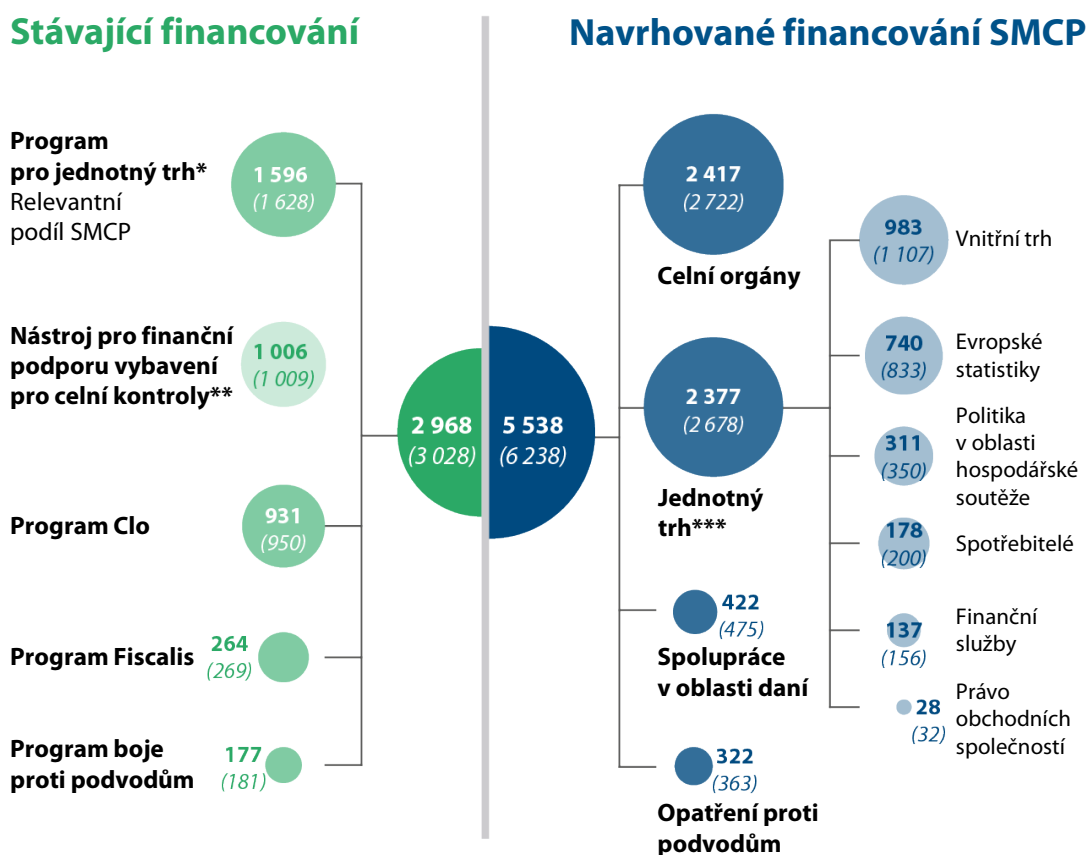
Souvislosti

- 05** Komise navrhuje [Program pro jednotný trh a cla](#) (SMCP) na období 2028–2034, který konsoliduje složky z pěti stávajících nástrojů (8. až 11. bod odůvodnění), konkrétně:
- části Programu pro jednotný trh zavedeného [nařízením Evropského parlamentu a Rady \(EU\) 2021/690](#) ze dne 28. dubna 2021, kterým se zavádí program pro vnitřní trh, pro konkurenceschopnost podniků včetně malých a středních podniků, pro oblast rostlin, zvířat, potravin a krmiv a pro evropskou statistiku (Program pro jednotný trh) a kterým se zrušují nařízení (EU) č. 99/2013, (EU) č. 1287/2013, (EU) č. 254/2014 a (EU) č. 652/2014,
 - program Clo zavedený [nařízením Evropského parlamentu a Rady \(EU\) 2021/444](#) ze dne 11. března 2021, kterým se zavádí program Clo pro spolupráci v oblasti cel a zrušuje [nařízení \(EU\) č. 1294/2013](#),
 - Nástroj pro finanční podporu vybavení pro celní kontroly zřízený jako součást Fondu pro integrovanou správu hranic [nařízením Evropského parlamentu a Rady \(EU\) 2021/1077](#) ze dne 24. června 2021, kterým se jako součást Fondu pro integrovanou správu hranic zřizuje Nástroj pro finanční podporu vybavení pro celní kontroly,
 - program Fiscalis zavedený [nařízením Evropského parlamentu a Rady \(EU\) 2021/847](#) ze dne 20. května 2021, kterým se zavádí program „Fiscalis“ pro spolupráci v oblasti daní a zrušuje [nařízení \(EU\) č. 1286/2013](#),
 - Program Unie pro boj proti podvodům zavedený [nařízením Evropského parlamentu a Rady \(EU\) 2021/785](#) ze dne 29. dubna 2021, kterým se zavádí Program Unie pro boj proti podvodům a zrušuje [nařízení \(EU\) č. 250/2014](#).
- 06** Předpokládá se, že Program pro jednotný trh a cla ([SMCP](#)) bude mít na období 2028–2034 rozpočet ve výši 6,2 miliardy EUR (5,5 miliardy EUR v cenách roku 2025) (článek 4). To představuje přibližně 0,31 % celkového navrhovaného rozpočtu víceletého finančního rámce (VFR) na období 2028–2034 ve výši 1 984 miliard EUR (1 763 miliard EUR v cenách roku 2025). Podle článku 5 návrhu mohou členské státy, orgány, instituce a jiné subjekty EU, země mimo EU, mezinárodní organizace, mezinárodní finanční instituce a jiné třetí strany poskytnout na program dodatečné finanční nebo nefinanční příspěvky; toto ustanovení je společné pro všechny navrhované základní akty pro programy financování vnitřní politiky pro příští víceletý finanční rámec. Vezmeme-li v úvahu odpovídající části pěti předchozích programů, představuje navrhované finanční krytí pro [SMCP](#) podstatné navýšení.

- 07** Přímé srovnání navrhovaného financování **SMCP** s rozpočty pěti samostatných programů ve stávajícím VFR není možné, neboť jejich příslušné oblasti politiky se plně neshodují. Následující graf nicméně ilustruje rozdělení finančních prostředků ve stávajícím a navrhovaném VFR pro kontextové účely.

Obrázek 1 | Rozdělení finančních prostředků pro jednotný trh, cla, daně a statistiku

ve stálých cenách roku 2025, v milionech EUR
v běžných cenách, v milionech EUR

Pozn.: Částky jsou uvedeny ve stálých cenách roku 2025 (a v běžných cenách) a odrážejí odhadovaný rozsah politiky odpovídající Programu pro jednotný trh a cla (SMCP), a to pouze pro kontextové srovnání.

* Zahrnuje pouze tu část Programu pro jednotný trh, která se týká správy a prosazování vnitřního trhu; výdaje související s podporou malých a středních podniků a s politikou v oblasti potravin a krmiv jsou vyloučeny.

** V období 2021–2027 byl Nástroj pro finanční podporu vybavení pro celní kontroly (CCEI) financován z Fondu pro integrovanou správu hranic, a je proto uveden samostatně.

*** Rozdělení složky jednotného trhu na období 2028–2034 vychází z návrhu Komise.

Zdroj: Evropský účetní dvůr a Komise.

- 08** Konstatujeme, že oblast, na kterou se vztahuje **SMCP**, zahrnuje některé z nejrozmanitějších a operativně nejsložitějších oblastí politiky EU. Některé složky, jako jsou celní a daňové informační systémy na úrovni EU, platformy pro řízení rizik a informační systémy pro boj proti podvodům, mají zásadní význam pro fungování celní unie a přeshraniční vymáhání práva. Tyto systémy zahrnují dlouhodobé vývojové cykly, zásadní požadavky na zadávání veřejných zakázek a právně závazné lhůty. Další prvky, jako je správní spolupráce, síť pro dozor nad trhem, podpora politiky a horizontální nástroje jednotného trhu, sledují širší a pružnější cíle.
- 09** Navrhovaná konsolidace několika programů do **SMCP** je prezentována jako odpověď na přetrvávající roztříštěnost stávajícího prostředí v oblasti financování podporující jednotný trh, celní unii, spolupráci v oblasti daní, koordinaci boje proti podvodům a evropské statistiky. Podle **posouzení** dopadů zavádí SMCP integrovanější rámec s jasnými potenciálními přínosy, pokud jde o soudržnost, zjednodušení administrativy, efektivnější správu a pružnější základ pro řešení vyvíjejících se strukturálních, hospodářských a regulačních výzev.
- 10** Konsolidace pěti předchozích nástrojů sice tyto potenciální přínosy nabízí, ale zároveň s sebou nese riziko větší vnitřní složitosti. Posouzení dopadů poukazuje na tuto provozní složitost, zejména pokud jde o digitální systémy a donucovací nástroje, které se nacházejí v různých fázích vývoje a vyspělosti.
- 11** Vzhledem k rozmanitosti činností, na něž se **SMCP** vztahuje, bude proto konsolidace do jednotného rámce vyžadovat jasné mechanismy řízení, transparentní přidělování zdrojů a spolehlivé mechanismy monitorování a hodnocení. V této souvislosti se naše připomínky v tomto stanovisku zaměřují na to, zda návrh obsahuje prvky nezbytné k zajištění řádného finančního řízení, transparentního provádění zajišťujícího vyvozování odpovědnosti, účinného měření výkonnosti, ochrany finančních zájmů EU a jasných mechanismů řízení v souladu se Smlouvou a finančním nařízením.
- 12** Další základní informace o navrhovaném **SMCP** jsou uvedeny v **příloze II**.

Hlavní sdělení

13 Ve stanovisku uvádíme několik hlavních sdělení. Jejich souhrn je uveden v [rámečku 1](#) a dále jsou rozvedena v následujících podkapitolách.

Rámeček 1

Hlavní sdělení ve zkratce

- **Přidaná hodnota EU:** Významná část činností, které mají být financovány z [SMCP](#), je stanovena v právních předpisech, což znamená, že nejsou nepovinné. Ačkoli Komise stanovila důvody pro opatření na úrovni EU v oblastech, na něž se vztahuje [SMCP](#), je i nadále obtížné doložit a porovnat přidanou hodnotu EU napříč složkami programu, zejména u činností v oblasti spolupráce. Znovu proto opakujeme, že pro optimální využití finančních prostředků EU by bylo přínosné, kdyby se ve veřejné diskusi a rozhodování uplatňovala jednotná definice přidané hodnoty EU (body [14–18](#)).
- **Sladění cílů v oblasti výdajů s celoevropskými politickými prioritami:** Návrh odkazuje na strategické priority EU, jako je konkurenceschopnost, uplatňování práva a digitalizace. Tyto priority však nepřevádí do závazných požadavků na pracovní programy s cílem sladit jednotlivé složky programu. Rovněž se nezabývá dlouhodobými nedostatky v architektuře EU pro boj proti podvodům, které byly zjištěny při předchozích auditech EÚD. To zahrnuje nedostatky ovlivňující klíčové systémy, jako je informační systém pro boj proti podvodům a systém pro řízení nesrovnalostí (body [19–30](#)).
- **Rozpočtová flexibilita:** Návrh zavádí rozsáhlé nástroje flexibility, které mohou být obzvláště vhodné s ohledem na probíhající přezkum celního kodexu EU a architektury EU pro boj proti podvodům. Návrh však nestanoví podmínky, záruky ani vykazovací povinnosti podávání zpráv související s jejich použitím, což

může snížit předvídatelnost a ovlivnit kontinuitu financování povinných systémů (body 31–37).

- **Zjednodušení programu a postupů:** Sloučení pěti programů do jednoho vytváří prostor pro zjednodušení. Navzdory rozmanitosti souvisejících intervencí, opatření a zúčastněných stran návrh na regulační úrovni neupřesňuje, jak bude v rámci programu zajištěno soudržné stanovování priorit, transparentní sestavování rozpočtu nebo disciplinované zadávání veřejných zakázek. Nespecifikuje ani, do jaké míry konsolidace přinese skutečné zjednodušení. To bude záviset na tom, jak budou tyto mechanismy koncipovány a uplatňovány v praxi (body 38–45).
- **Výkonnostní rámec:** Podávání zpráv, monitorování a hodnocení by mělo být podpořeno ukazateli, výchozími hodnotami a vykazovacími povinnostmi přizpůsobenými složkám programu, které umožní generovat smysluplné a srovnatelné informace o výkonnosti. Plánovaná zpráva o provádění a hodnocení *ex post* by měly být uvedeny v samotném nařízení, aby byla zajištěna právní jistota a transparentnost (body 46–51).
- **Dodržování předpisů, transparentnost, vyvozování odpovědnosti a sledovatelnost prostředků:** Jak je uvedeno výše, významná část činností, které mají být financovány z SMCP, je právními předpisy stanovena jako povinná. Je však třeba definovat mechanismy přizpůsobené různorodému rizikovému profilu programu, aby byla zajištěna jednotná sledovatelnost a povinnost odpovídat se napříč jeho složkami, a tyto požadavky by neměly být ponechány pouze na budoucích rozhodnutích o provádění nebo vnitřní kontrole (body 52–56).
- **Práva EÚD na provádění auditu:** V neposlední řadě by vzhledem k využívání přímého a nepřímého řízení ze strany Komise mělo být zajištěno zachování plného auditního mandátu EÚD ve všech složkách programu a právo na audit u subjektů mimo právní rámec EU standardními doložkami v pověřovacích dohodách (body 57–58).

Přidaná hodnota EU

- 14** Návrh stanoví přidanou hodnotu EU SMCP ve své důvodové zprávě a v legislativním finančním a digitálním rámci, zejména v oddíle 1.5.2 „Přidaná hodnota ze zapojení EU“. V těchto oddílech se vysvětluje, že opatření EU vytváří přidanou hodnotu tím, že poskytují přeshraniční a nadnárodní přínosy, úspory z rozsahu, harmonizované digitální infrastruktury a společné nástroje, jichž jednotlivé členské státy nejsou schopny dosáhnout samy ve stejné míře. Zdůrazňuje se v nich mimo jiné úloha financování na úrovni EU při podpoře fungování jednotného trhu a celní unie, prosazování práva EU, posilování architektury EU pro boj proti podvodům a zmírňování rozdílů ve správních kapacitách a kapacitách IT mezi vnitrostátními orgány.

- 15** Významná část činností, které mají být financovány z [SMCP](#), je právními předpisy stanovena jako povinná. Konstatujeme, že ani článek 3 (Cíle programu), ani článek 11 (Pracovní program) nevyžadují, aby pracovní programy prokázaly, že plánovaná opatření v rámci [SMCP](#) poskytují přínosy nad rámec toho, čeho by mohlo být dosaženo na národní nebo regionální úrovni. Namísto toho, jak je popsáno v důvodové zprávě a v oddíle týkajícím se řízení rámce, návrh odkazuje na posouzení obecných ustanovení navrhovaného [nařízení o výkonnostním rámci](#), k nimž EÚD vydává samostatné stanovisko. V důsledku toho bude třeba se při přípravě pracovních programů zabývat určením přidané hodnoty EU (viz bod [60](#)). To platí zejména pro nepovinné činnosti financované z [SMCP](#).
- 16** Ačkoli Komise uvedla důvody pro opatření na úrovni EU v oblastech, na něž se [SMCP](#) vztahuje, je i nadále obtížné doložit a porovnat přidanou hodnotu EU napříč různými složkami programu [SMCP](#), zejména pokud jde o činnosti v oblasti spolupráce zahrnující různé zúčastněné strany a členské státy s rozdílnými správními kapacitami. [Posouzení dopadů provedené Komisí](#) rovněž uznává limity stávající důkazní základny pro posuzování přidané hodnoty EU. Některá hodnocení programů, které mají být konsolidovány v rámci [SMCP](#), nebyla v době přípravy navrhovaného nařízení ještě k dispozici, částečně z důvodu legislativního harmonogramu; jiná obsahovala neúplné, nesrovnatelné a nerovnoměrné údaje předložené členskými státy nebo neuváděla výchozí hodnoty, srovnatelné ukazatele a jasné metody přiřazování ([COM\(2025\) 733](#); [SWD\(2025\) 385](#)).
- 17** Jak jsme již uvedli v [přezkumu 03/2025](#), domníváme se, že má-li být koncepce přidané hodnoty EU plně účinná, měly by ji všechny orgány EU chápat stejným způsobem a měla by být formulována v příslušném politickém prohlášení nebo v právních předpisech EU. Jinými slovy, přidanou hodnotu EU lze účinně měřit pouze tehdy, je-li jasně definována a důsledně uplatňována. V únoru 2025 Komise ve svém sdělení nazvaném [Cesta k příštímu víceletému finančnímu rámci](#) uvedla, že budoucí rozpočet EU by se měl zaměřovat na společné výzvy, u nichž výdaje na evropské úrovni přinášejí nejvyšší přidanou hodnotu EU. Ačkoli přidaná hodnota EU se v souladu s [pokyny a souborem nástrojů](#) pro zlepšování právní úpravy posuzuje prostřednictvím posouzení dopadů a hodnocení, konstatujeme, že ani stávající právní rámec EU, ani návrhy Komise týkající se příštího víceletého finančního rámce neuvádějí definici pojmu přidaná hodnota EU. Připomínáme rovněž, že v [přezkumu 03/2025](#) jsme konstatovali, že Komise dosud neprovedla posouzení přidané hodnoty EU u stávajících programů na období 2021–2027.
- 18** Celkově se domníváme, jak jsme již uvedli v [informačním dokumentu z roku 2018](#) vypracovaném před začátkem VFR na období 2021–2027, že by veřejné rozpravě a rozhodování o příštím VFR prospělo, kdyby byla tato definice schválena a jednotně uplatňována. Chybějící definice přidané hodnoty je i nadále problematická, a proto její význam pro stávající návrh znovu zdůrazňujeme.

Sladění cílů v oblasti výdajů s celoevropskými politickými prioritami

Cíle programu a priority EU

- 19** Cíle programu odrážejí politické priority na úrovni EU stanovené ve Smlouvě a v odvětvových právních předpisech v oblasti cel, daní, dozoru nad trhem, boje proti podvodům a statistiky. Rámec připojený k návrhu (oddíly 1.3 a 1.4) vysvětluje, že cílem programu je přispět ke konkurenceschopnosti EU, digitální transformaci celních a daňových systémů, prosazování pravidel jednotného trhu a dostupnosti spolehlivých údajů pro tvorbu politik.
- 20** Ačkoli se programování Komise opírá o zavedené politické rámce, článek 3 (Cíle programu) ani článek 11 (Pracovní program) nevyžadují, aby pracovní programy prokázaly soulad s politickými potřebami zjištěnými prostřednictvím evropského semestru nebo zvláštních strategických rámců EU, jako jsou iniciativy v oblasti konkurenceschopnosti, priority prosazování jednotného trhu nebo program digitalizace v oblasti cel a daní.
- 21** Z naší auditní činnosti v oblasti jednotného trhu vyplynulo, že integraci jednotného trhu a konkurenceschopnost nadále omezují přetrvávající regulační a administrativní překážky, nerovnoměrné uplatňování práva a omezené přeshraniční poskytování služeb. Například naše [zvláštní zpráva 03/2025](#) o zeměpisném blokování a [zvláštní zpráva 19/2025](#) o kritickém nedostatku léčivých přípravků potvrdily, že na jednotném trhu přetrvávají významné strukturální překážky, což dokazuje, že k řešení roztříštěnosti jsou i nadále zapotřebí opatření na úrovni EU. Ačkoli cílem [SMCP](#) je podpořit prohlubování jednotného trhu a konkurenceschopnost, tato zjištění zdůrazňují, že je důležité zajistit, aby opatření v rámci [SMCP](#) podporující dozor nad trhem, spolupráci v oblasti prosazování práva a dostupnost údajů byla jasně upřednostněna, koordinována a sledována z hlediska výkonnosti.

Programování a sladování

- 22** V [přezkumu 03/2025](#) VFR na období po roce 2027 jsme zdůraznili, že v příštím VFR je třeba zvýšit soudržnost a doplňkovost programů. V rámci [posouzení dopadů](#) provedeného Komisí rovněž nebyla provedena strukturovaná analýza prokazující, jak činnosti programu přispějí ke konkrétním výsledkům politiky na úrovni EU nebo jak doplní jiné výdajové nástroje. Ačkoli v posouzení dopadů se zmiňují některé potenciální synergie s jinými programy a politikami EU, absence takové analýzy oslabuje faktickou základnu pro posuzování sladění politik ve fázi koncepce.

- 23** Navrhované nařízení zdůrazňuje úlohu opatření na úrovni EU pro společné digitální systémy, celounijní platformy, rozsáhlé IT infrastruktury pro oblast cel a daní, informační architekturu pro boj proti podvodům a evropské statistiky. Ačkoli [SMCP](#) kombinuje rozpočtovou flexibilitu s ustanoveními, jejichž cílem je zajistit trvalé financování závazků na úrovni EU, nestanoví, jak by bylo na regulační úrovni formulováno stanovení priorit mezi základními funkcemi specifickými pro EU a diskrečními formami podpory, ani jak by následně probíhalo přidělování zdrojů na opatření s jasnou přidanou hodnotou EU.
- 24** Dále konstatujeme, že návrh neupřesňuje, jak bude program interagovat se souvisejícími nástroji EU pro oblasti, jako jsou strukturální reformy, digitální transformace, kapacita dozoru nad trhem nebo infrastruktura pro správu údajů, nebo jak je doplní. Posouzení dopadů sice zdůrazňuje význam synergií s dalšími programy a nástroji EU, nestanoví však žádná koordinační ujednání ani nevymezuje povinnosti mezi [SMCP](#) a dalšími mechanismy financování EU. S ohledem na daný správní model tak existuje riziko, že koordinace bude do značné míry záviset na předpokladech, a nikoli na definovaných mechanismech správy a řízení, což může vést k překrývání.

Soudržnost a stanovení priorit

- 25** Ačkoli jsou cíle [SMCP](#) obecně v souladu s prioritami EU v oblasti konkurenceschopnosti, integrace jednotného trhu a prosazování souvisejícího práva, navrhované nařízení nevyžaduje, aby pracovní programy měřitelným a soudržným způsobem prokazovaly, jak financovaná opatření přispívají k těmto prioritám. Rozsah, v jakém program účinně posílí konkurenceschopnost EU a integraci jednotného trhu, bude tedy do značné míry záviset na diskrečních programových rozhodnutích, pracovních programech, ročních rozpočtových postupech a koordinačních nástrojích, a nikoli na závazných ustanoveních právního rámce.
- 26** Absence výslovných požadavků na soulad či doplňkovost je obzvláště problematická, protože program kombinuje povinné celounijní infrastruktury (jako jsou informační systémy pro cla a daně nebo evropské statistiky) s flexibilnějšími opatřeními v oblasti spolupráce a budování kapacit. V souladu s celkovým přístupem víceletého finančního rámce usiluje návrh o rovnováhu mezi flexibilitou a předvídatelností investic daných právními předpisy, přičemž soulad se zajišťuje řízením víceletého finančního rámce a ročním programováním. Bez definovaných zásad stanovování priorit nebo kritérií souladu v samotném nařízení však existuje riziko, že pracovní programy nemusí dostatečně odrážet průřezové priority EU nebo strategicky důležité oblasti určené Komisí a spolunormotvůrci, a to i v oblastech, jako je spravedlivé zdanění a předcházení škodlivým daňovým praktikám, jak je uvedeno v naší [zvláštní zprávě 27/2024](#) o boji proti škodlivým daňovým režimům.

- 27** V neposlední řadě návrh stanoví posílení a rozvoj informačních systémů pro boj proti podvodům a nesrovnalostem, zejména informačního systému pro boj proti podvodům a systému pro řízení nesrovnalostí, které jsou nezbytné pro správní spolupráci a výměnu informací. Ve [zvláštní zprávě 26/2025](#) o orgánech EU zaměřených na boj proti podvodům jsme upozornili na přetrvávající nedostatky v architektuře EU pro boj proti podvodům, včetně nedostatků ve výměně informací mezi Evropským úřadem pro boj proti podvodům, Úřadem evropského veřejného žalobce a vnitrostátními orgány, nejednotných vnitrostátních postupů oznamování podvodů a nedostatků v postupech zpětného získávání prostředků v architektuře EU pro boj proti podvodům. V tomto ohledu návrh (4. bod odůvodnění, čl. 3 odst. 2 písm. e)) obecně odkazuje na zlepšení správní spolupráce a ochranu finančních zájmů EU a zaznamenali jsme, že na úrovni Komise probíhají úvahy o posílení architektury EU pro boj proti podvodům. Návrh však nestanoví konkrétní cíle nebo opatření zaměřená na zlepšení fungování architektury EU pro boj proti podvodům. Přínos programu ke zlepšení struktury EU pro boj proti podvodům zůstává tedy nejasný.
- 28** Zejména upozorňujeme, že návrh neřeší přetrvávající nedostatky v systémech členských států pro odhalování a hlášení podvodů, které jsou rovněž předmětem prověřování v rámci probíhajícího přezkumu architektury EU pro boj proti podvodům a které jsme opakovaně zjišťovali při našich auditech. Patří sem i nedostatky ve vytváření a provádění národních strategií boje proti podvodům, nedostatečné oznamování případů podvodů Evropskému úřadu pro boj proti podvodům a Úřadu evropského veřejného žalobce a nedostatečná ochrana a podpora oznamovatelů. [Evropský parlament ve svém usnesení z roku 2025 o zprávě o ochraně finančních zájmů](#) rovněž vyzval ke zlepšení oznamování podvodů orgánům činným v trestním řízení a k posílení záruk pro oznamovatele. Navrhované nařízení však v těchto oblastech nestanoví žádné konkrétní cíle, ukazatele ani opatření. To omezuje schopnost programu podporovat členské státy v oblasti zlepšování odhalování podvodů, oznamování nesrovnalostí a spolupráce s vyšetřovacími orgány.
- 29** Rovněž konstatujeme, že nařízení nestanoví opatření týkající se analytických nástrojů nebo nástrojů pro vytěžování údajů, které proaktivní odhalování podvodů podporují. V souvislosti s několika audity opatření proti podvodům v různých politických prostředích (zvláštní zprávy [01/2019](#) o podvodech ve výdajích EU, [06/2019](#) o boji proti podvodům ve výdajích EU na soudržnost, [11/2022](#) o ochraně rozpočtu EU, [14/2022](#) o podvodech v SZP a [07/2023](#) o kontrolních systémech Komise pro Nástroj pro oživení a odolnost) jsme zdůraznili význam systémů vytěžování údajů, které mohou výrazně zvýšit kapacity pro předcházení podvodům a hodnocení rizik. Chápeme, že Komise v současné době připravuje práci na integrovanější celounijní analytické platformě (Arachne+). Program však nestanoví žádné cíle, které by podporovaly používání nebo rozšiřování nástrojů pro vytěžování údajů, což omezuje jeho potenciální přínos ke zlepšením při předcházení podvodům a jejich odhalování.

- 30** Celkově bude přínos programu k celounijním politickým prioritám záviset spíše na diskrečních programových rozhodnutích než na závazných ustanoveních nařízení. To omezuje jak transparentnost, tak předvídatelnost toho, jak program bude přispívat ke strategickým prioritám EU (viz body 60–63).

Rozpočtová flexibilita

- 31** Návrh zavádí několik mechanismů flexibility, jejichž smyslem je reagovat na vyvíjející se operativní potřeby ve všech jeho složkách. V případě **SMCP** může být vysoká míra rozpočtové flexibility s ohledem na probíhající přezkum celního kodexu EU a architektury pro boj proti podvodům obzvláště vhodná. Články 4 až 6 obsahují ustanovení o rozdělení závazků na roční splátky, využití vnějších účelově vázaných příjmů a kumulativním uplatňování různých forem financování EU. Rámec připojený k návrhu vysvětluje, že tyto mechanismy mají zásadní význam pro zohlednění víceleté povahy celních a daňových informačních systémů, provozní proměnlivosti opatření v oblasti spolupráce a nutnosti reakční kapacity v rozpočtovém prostředí po roce 2027.
- 32** Ačkoli větší flexibilita může usnadnit efektivní provádění, návrh nespecifikuje podmínky, rozhodovací kritéria ani požadavky na dokumentaci upravující používání těchto nástrojů nad rámec obecných ustanovení **finančního nařízení**. Navrhované nařízení ani rámec nevyjasňují, za jakých okolností lze provádět přenosy prostředků, jak by měly být vnější účelově vázané příjmy spravovány nebo související informace zveřejňovány nebo jak by se mělo sledovat kumulativní financování pro účely vyvozování odpovědnosti. Posouzení dopadů rovněž neanalyzuje, jak by tyto mechanismy měly být upřednostněny nebo vyváženy napříč složkami s různými provozními potřebami.
- 33** Dále návrh sice kombinuje zvýšenou rozpočtovou flexibilitu s ustanoveními, jejichž cílem je zajistit kontinuitu financování právních závazků na úrovni EU, nestanoví však výslovné zásady stanovování priorit nebo záruky pro základní systémy, které budou místo toho do značné míry záviset na rozhodnutích o ročním programování.
- 34** Pokud jde o využívání nástrojů flexibility, v naší zvláštní zprávě **18/2025** o rozpočtové flexibilitě EU se uvádí, že tyto nástroje byly často aktivovány bez odpovídající analýzy nebo dokumentace, že jejich využívání snížilo viditelnost přerozdělování a že omezení v koncepci nástrojů flexibility přispěla k jejich předčasnému vyčerpání ve VFR na období 2021–2027. Tato zjištění jsou pro program **SMCP** vzhledem k jeho vnitřní různorodosti přímo relevantní. Zatímco 2. bod odůvodnění zavádí flexibilitu jako hlavní zásadu, požadované záruky nejsou v článcích 4 až 6 definovány.

- 35** Pokud jde o ochranu povinných funkcí programu, je zároveň nezbytné, aby rozpočtová flexibilita nenarušovala kontinuitu hlavních složek. Rámec označuje celní informační systémy, daňové informační systémy, informační systém pro boj proti podvodům, systém pro řízení nesrovnalostí a evropské statistiky za prvky plošné infrastruktury celé EU, které vyžadují dlouhodobé kontinuální investice, na něž jsou určeny roční splátky. Články 4 až 6 však neposkytují záruky na ochranu těchto funkcí před vnitřním přerozdělováním s rizikem, že systémy stanovené právními jako povinné mohou být ovlivněny správními rozhodnutími přijatými během programování.
- 36** Absence podrobných pravidel pro uplatňování nástrojů flexibility je obzvláště významná, protože program spojuje různé činnosti s různými strukturami nákladů, rizikovými profily a horizonty provádění. Víceleté investice do IT vyžadují předvídatelné a vyhrazené zdroje, zatímco potřeby financování opatření v oblasti spolupráce jsou proměnlivější. Bez pokynů pro stanovování priorit nebo vnitřních záruk může flexibilita zhoršit nerovnováhu nebo zpozdit povinné složky.
- 37** V neposlední řadě návrh neuvádí opatření pro monitorování nebo podávání zpráv, která jsou pro rozhodnutí související s flexibilitou specifická. Zatímco [SMCP](#) bude monitorován v rámci horizontálního výkonnostního rámce na období po roce 2027, v rámci a v obecných hodnoticích povinnostech podle [finančního nařízení](#) je uveden pouze jeden odkaz na monitorování, který nezajišťuje viditelnost na úrovni složek, pokud jde o účinky přenosů, účelově vázané příjmy nebo kumulativní financování. V této souvislosti budou při zajišťování odpovídajícího dohledu pravděpodobně hrát důležitou úlohu interní mechanismy řízení programů. Bez těchto opatření mohou orgány dohledu čelit omezením při posuzování dopadu nástrojů flexibility na přidělování zdrojů a výkonnost (viz body [61–62](#)).

Zjednodušení programu a postupů

Jednotný soubor pravidel a další procesní zjednodušení

- 38** Návrh obecně poskytuje spolehlivý právní základ pro zjednodušení, ale vyvozování odpovědnosti bude záviset na tom, zda budoucí prováděcí rámec zajistí jasné auditní stopy, zadávání veřejných zakázek na základě hospodářské soutěže a řádné vnitřní kontroly v souladu se zásadami [finančního nařízení](#).
- 39** Hlavní zjednodušení návrhu spočívá ve sloučení stávajících programů do jediného rámce. Podle důvodové zprávy, 11. a 36. bodu odůvodnění a článku 1 je cílem této konsolidace zvýšit soudržnost a současně zjednodušit přístup k financování EU a snížit administrativní zátěž. Článek 11 zavádí konsolidovaný systém ročních a víceletých pracovních programů pro provádění [SMCP](#), který nahrazuje čtyři různé správní struktury. Článek 12 zrušuje stávající nařízení a článek 13 zavádí přechodná ustanovení k zachování kontinuity stávajících smluv a systémů. Ačkoli se očekává, že podrobná provozní ujednání budou definována prostřednictvím pracovních programů, návrh objasňuje jen v omezené míře, jak budou tyto plánovací procesy fungovat v praxi v různých oblastech politiky s rozdílnými provozními požadavky.
- 40** Celkově se domníváme, že tyto prvky prokazují soudržný záměr racionalizovat řídicí struktury a zároveň zachovat právní a finanční kontinuitu. Jak však bylo uvedeno v posouzení dopadů, v rámci předchozích auditů EÚD jsme upozornili na několik nesrovnalostí ohrožujících celní unii (zvláštní zprávy [13/2023](#) o oprávněných hospodářských subjektech, [04/2021](#) o celních kontrolách, [20/2019](#) o informačních systémech EU, [26/2018](#) o zpožděních v celních informačních systémech, [19/2017](#) o dovozních postupech) a nedostatečnou ochranu finančních zájmů EU v oblasti daní (zvláštní zprávy [08/2025](#) o podvodech v oblasti DPH při dovozu, [12/2019](#) o elektronickém obchodu a [24/2015](#) o podvodech v oblasti DPH uvnitř Společenství). Navzdory dřívějším programům EU přetrvávají rozdílné vnitrostátní postupy, což zvyšuje potřebu jasnějších mechanismů správy řízení a stanování priorit v rámci [SMCP](#). Zůstává proto nejasné, zda tato konsolidace povede k hmatatelnému zjednodušení a snížení administrativní zátěže a nákladů pro vnitrostátní orgány a příjemce.

Režimy řízení

- 41** Navrhovaný program bude prováděn v rámci přímého a nepřímého řízení. V tomto ohledu se domníváme, že pověření výkonných agentur a Celního úřadu EU, jakmile bude zřízen, se musí opírat o spolehlivé pověřovací dohody, plná přístupová práva k auditu a jasné požadavky na vnitřní kontrolu, jak je stanoveno v platném právním rámci, včetně [finančního nařízení](#) a příslušných zřizovacích a pověřovacích nástrojů. Návrh však nespecifikuje kritéria určující, kdy by akce/opatření měly být prováděny přímo nebo kdy nepřímo, ani jak Komise zajistí, aby prováděcí subjekty uplatňovaly normy jednotně. To vytváří potenciální rizika z hlediska vyvozování odpovědnosti, která by mohla být zmírněna vyjasněním kritérií způsobu řízení a uplatňováním společných minimálních norem všemi prováděcími subjekty.

Mechanismy financování

- 42** Návrh umožňuje použití všech metod financování, které jsou podle [finančního nařízení](#) k dispozici pro granty, včetně zjednodušených forem grantů (jednorázové částky, jednotkové náklady, paušální sazby) a případně financování, které není spojeno s náklady. Tyto mechanismy mají snížit administrativní zátěž pro příjemce a prováděcí subjekty a nahradit různá grantová ujednání předchozích programů. Domníváme se však, že zjednodušené formy grantů nebo financování, které není spojeno s náklady, nemusí být v některých případech nejvhodnějším mechanismem financování, zejména proto, že návrh neuvádí žádné podrobnosti o tom, jak budou tyto platební metody vybírány nebo uplatňovány.
- 43** V této souvislosti připomínáme také naše hodnocení rizik a příležitostí spojených s využíváním financování, které není spojeno s náklady, pro řádné finanční řízení rozpočtu (viz např. naše [výroční zpráva za rok 2022](#) a [výroční zpráva za rok 2024](#)). Podle [finančního nařízení](#) jsou podmínky nebo výsledky, které vedou k platbám provedeným na základě modelu financování, které není spojeno s náklady, definovány na úrovni každého opatření. S ohledem na naše předchozí auditní zjištění v souvislosti s poučením pro nový VFR a s Nástrojem pro oživení a odolnost (viz např. [přezkum 03/2025](#) a [přezkum 02/2025](#)) navrhuje, aby Komise pečlivě případ od případu posuzovala, zda je tento model financování vhodný pro většinu navrhovaných výdajů.

Zadávání veřejných zakázek

- 44** Přestože návrh zavádí zjednodušenou strukturu prostřednictvím právní a operativní konsolidace programů, toto zjednodušení bude účinné pouze tehdy, budou-li prováděcí pravidla, vnitřní rozpočtová segregace (nebo rovnocenné záruky), kontroly zadávání veřejných zakázek a přechodná opatření důkladně koncipovány a prosazovány v souladu s prováděcími pravidly stanovenými ve [finančním nařízení](#). To platí zejména pro složky náročné na zadávání veřejných zakázek a údaje, jako je informační systém pro boj proti podvodům, systém pro řízení nesrovnalostí a rozsáhlé informační systémy pro oblast cel a daní.

Řízení a správa programu

- 45** Jak již bylo uvedeno výše, [SMCP](#) nahrazuje předchozí samostatné plánovací cykly jednotným přístupem k pracovním programům, který by v souladu s [finančním nařízením](#) měl v zásadě posílit soudržnost. Návrh však nabízí jen omezené informace o tom, jak budou stanovovány priority napříč oblastmi politiky s odlišnými mandáty, skupinami příjemců a operačními časovými rozvrhy nad rámec obecného rámce stanoveného ve 2. bodě odůvodnění, který kombinuje větší flexibilitu s posílenou správou. Rovněž nejsou k dispozici žádné informace o tom, jak budou začleněny názory zúčastněných stran – zejména celních a daňových správ – nebo jak bude po zahájení své činnosti zapojen budoucí Celní úřad EU. Ačkoli se očekává, že tyto aspekty budou definovány ve fázi provádění prostřednictvím dohod o přiznání příspěvku a dalších ujednání, domníváme se, že tato nedostatečná specifičnost může omezit schopnost programu zachovat strategické zaměření a transparentnost.

Výkonnostní rámec

- 46** Podávání zpráv o navrhovaném programu [SMCP](#) a související monitorování a hodnocení bude prováděno v souladu s výkonnostním rámcem pro rozpočet na období po roce 2027 na základě společného souboru ukazatelů. O tomto rámci se pojednává v [návrhu nařízení Komise](#), kterým se stanoví rámec pro sledování rozpočtových výdajů a výkonnost rozpočtu a další horizontální pravidla pro programy a činnosti Unie a k němuž Účetní dvůr vydává samostatné stanovisko. Program [SMCP](#) se proto bude opírat o společný soubor ukazatelů definovaných na úrovni EU. Zatímco horizontální výkonnostní rámec je navržen tak, aby se vztahoval na programy zahrnující vysoce různorodé činnosti, návrh poskytuje omezené informace o tom, jak bude tento společný systém přizpůsoben vysoce různorodým činnostem financovaným v rámci [SMCP](#), které sahají od rozsáhlých informačních systémů pro cla a daně až po opatření dozoru nad trhem a nástroje pro boj proti podvodům, jako je

informační systém pro boj proti podvodům a systém pro řízení nesrovnalostí. SMCP by měl tedy stanovit jasná opatření v oblasti kontroly a vyvozování odpovědnosti, která by tuto potřebu řešila.

- 47** Stejně jako u ostatních návrhů programů zkoumaných EÚD ([stanovisko 01/2026](#) k Evropskému fondu pro konkurenceschopnost a [stanovisko 02/2026](#) k programu Horizont Evropa) jsou ukazatele definované pro výkonnostní rámec na období po roce 2027 založeny převážně na výstupech, a nikoli na výsledcích a dopadech (např. počet podporovaných systémů, počet zúčastněných orgánů, počet financovaných akcí) s omezeným počtem ukazatelů, jak je stanoveno v příloze I nařízení o výkonnosti. Tyto ukazatele však nemusí odpovídajícím způsobem zachycovat pokrok při plnění hlavních cílů [SMCP](#), jako je lepší interoperabilita celních systémů, posílená kapacita pro řízení rizik, účinnější daňová spolupráce nebo lepší ochrana finančních zájmů EU. Návrh SMCP nezahrnuje výchozí hodnoty, milníky nebo očekávané trajektorie ani nestanoví metodiku pro jejich vymezení, která by Parlamentu a Radě umožnila posuzovat pokrok v průběhu času.
- 48** Návrh stanoví Komisi povinnost každoročně podávat zprávu o tom, jak výdaje v rámci [SMCP](#) přispívají k dosažení cílů programu. Spolehlivost informací o výkonnosti však bude do značné míry záviset na údajích poskytnutých vnitrostátními celními a daňovými správami, orgány dozoru nad trhem a dalšími prováděcími subjekty. Návrh neobsahuje žádná ustanovení o nezávislém ověřování údajů o výkonnosti ani nestanoví harmonizované požadavky na zajištění kvality v souvislosti s vykazovacími povinnostmi na úrovni členských států. To může vést k nejednotnosti, pokud jde o úplnost, srovnatelnost a spolehlivost údajů v jednotlivých členských státech.
- 49** Ustanovení čl. 33 odst. 4 [finančního nařízení](#) umožňuje Komisi pozastavit nebo snížit platby, pokud existují důkazy o nedostatečné výkonnosti. [Finanční nařízení](#) však nestanoví komplexní metodiku pro posuzování účinnosti (tj. zda program dosahuje svých cílů) nebo efektivnosti (tj. vztahu mezi zdroji a výsledky). Bez jasných kritérií pro výklad informací o výkonnosti [SMCP](#) – včetně činností s dlouhými prováděcími cykly, jako jsou celní informační systémy nebo platformy pro boj proti podvodům – může být praktické uplatňování čl. 33 odst. 4 omezeno.
- 50** Bereme na vědomí, že Komise plánuje vypracovat zprávu o provádění a hodnocení *ex post* podle článku 34 [finančního nařízení](#). Tyto povinnosti Komise však nejsou v článcích navrhovaného nařízení o [SMCP](#) kodifikovány a my navrhuje, aby byly do návrhu zahrnuty. Jejich absence v textu nařízení snižuje právní jistotu a může oslabit rámec vyvozování odpovědnosti, zejména vzhledem k velikosti programu, jeho vícesložkové struktuře a dlouhodobé povaze investic do digitálních systémů.

- 51** Celkově lze říci, že ačkoli je navrhovaný výkonnostní rámec v souladu s horizontálním přístupem pro víceletý finanční rámec na období 2028–2034, návrhu nařízení o [SMCP](#) by prospělo jasnější formulování výsledků specifických pro jednotlivé složky, větší důraz na výsledky spíše než na výstupy, harmonizované požadavky na kvalitu údajů a výslovná ustanovení o ověřování informací o výkonnosti poskytovaných vnitrostátními orgány. Bez těchto prvků je zde riziko, že podávání zpráv o výkonnosti nemusí být dostatečným vstupem pro rozhodování založené na důkazech, rozpočtový dohled nebo identifikaci oblastí s nízkou výkonností v rámci programu. Proto doporučujeme, aby tyto prvky byly do návrhu začleněny.

Dodržování předpisů, řádné finanční řízení, transparentnost, vyvozování odpovědnosti a sledovatelnost výdajů

- 52** Pokud se zohlední odpovídající části pěti předchozích programů, představuje navrhované finanční krytí pro [SMCP](#) podstatné navýšení. Tento nárůst zvyšuje význam jasných kritérií pro přidělování prostředků, spolehlivého měření výkonnosti a záruk řádného finančního řízení.
- 53** Článek 11 návrhu stanoví provádění prostřednictvím pracovních programů a v souladu s rámcem EU pro finanční řízení a kontrolu stanoveným podle [finančního nařízení](#). Jak je uvedeno ve 3. bodě odůvodnění, vyžaduje to, aby finanční prostředky bylo možné sledovat podle závazků, plateb a účetních záznamů, jakož i prostřednictvím dohledu ze strany auditních orgánů a orgánů pro boj proti podvodům, jako je Evropský úřad pro boj proti podvodům a Úřad evropského veřejného žalobce.
- 54** Návrh rovněž umožňuje zpětné získání finančních prostředků v případech, kdy výdaje nejsou úměrné dosaženým výsledkům nebo byly vynaloženy v rozporu s pravidly EU nebo vnitrostátními pravidly, a to připomínkou skutečnosti, že ustanovení o finančních opravách, zpětném získávání prostředků a sankcích podle článků 98 až 105 [finančního nařízení](#) platí pro všechny způsoby provádění.
- 55** V neposlední řadě návrh odkazuje na obecná opatření EU pro monitorování a hodnocení stanovená v 11. bodě odůvodnění a doprovodném rámci, podle kterých je Komise povinna shromažďovat údaje a podávat zprávy o provádění a výsledcích, a provázet tak finanční vstupy s efekty výkonnosti.

56 Jak je uvedeno výše, významná část činností, které mají být financovány z [SMCP](#), je právními předpisy stanovena jako povinná. Přesto a bez ohledu na to, které možnosti plnění a financování budou nakonec použity pro různé složky [SMCP](#), je při vynakládání finančních prostředků důležité zajistit uspokojivou úroveň dodržování předpisů, transparentnosti, vyvozování odpovědnosti a sledovatelnosti, stejně jako řádné finanční řízení. Jak jsme již uvedli v našem [přezkumu 03/2025](#), záměr Komise zjednodušit finanční řízení EU by neměl být realizován na úkor vyvozování odpovědnosti. Toto riziko by proto mohlo být zmírněno tím, že bude zajištěno, aby pro zjednodušené způsoby provádění a financování platily společné minimální požadavky na sledovatelnost, podávání zpráv a přístup k auditu, jejichž součástí bude i jasná vazba mezi závazky, platbami a výsledky ve všech složkách SMCP.

Auditní mandát EÚD

57 Návrh zajišťuje zachování jasného a neomezeného mandátu EÚD k auditu všech nástrojů EU financovaných v rámci programu, včetně přístupu ke konečným příjemcům a recipientům. Činí tak výslovným odkazem v čl. 8 odst. 1, který jasně uvádí, že program může být prováděn v rámci přímého nebo nepřímého řízení, a zajišťuje tak, že na všechny pověřené subjekty, prováděcí partnery a recipienty finančních prostředků se i nadále vztahují naše auditní práva podle [článku 287 SFEU](#) a čl. 63 odst. 2d, článku 129, čl. 211 odst. 6, čl. 223 odst. 4 písm. c), čl. 261 odst. 2 a čl. 263 odst. 3, 5 a 7 [finančního nařízení](#).

58 Návrh však nerozšiřuje mandát EÚD na subjekty ustavené mimo právní rámec EU. Nestanoví ani dočasné mechanismy účasti, jako je zastoupení v řídicích a dozorcích orgánech. Namísto toho se za účelem zaručení transparentnosti a vyvozování odpovědnosti opírá o stávající ustanovení o přístupu k auditu v pověřovacích dohodách a dohodách o přiznání příspěvku. Přestože jsme si vědomi toho, že standardní obecné podmínky vztahující se na dohody o přiznání příspěvku obsahují ustanovení zajišťující auditní práva EÚD, naše auditní práva by měly rovněž respektovat veškeré pověřovací dohody podepsané Komisí, jak již bylo uvedeno v našem [stanovisku 02/2024](#). Do dohod s pověřenými subjekty by tedy měla být zahrnuta ustanovení o auditu.

Konkrétní připomínky

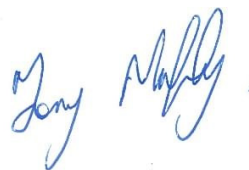
- 59 4. bod odůvodnění:** 4. bod odůvodnění připomíná úlohu Evropského úřadu pro boj proti podvodům, Úřadu evropského veřejného žalobce a EÚD. Navrhované nařízení nedefinuje, jak financování programu podpoří fungování architektury EU pro boj proti podvodům, ani nestanoví cíle pro zlepšení výměny informací, odhalování podvodů nebo jejich hlášení. S ohledem na zjištění uvedená ve [zvláštní zprávě 26/2025](#) a v [usnesení Evropského parlamentu o ochraně finančních zájmů za rok 2025](#) jsou tyto nedostatky významné. Normotvůrce by měl vyjasnit zamýšlený přínos programu k řešení těchto strukturálních nedostatků.
- 60 Článek 3:** Článek 3 stanoví cíle programu, ale nevyžaduje, aby Komise prokázala, že opatření financovaná v rámci [SMCP](#) vytvářejí přidanou hodnotu EU nebo že jsou v souladu s celounijními politickými prioritami. Tato posouzení jsou tedy ponechána na vlastním uvážení při rozhodování o programování. Přidaná hodnota EU se má posuzovat v rámci hodnocení programů v souladu s [pokyny pro zlepšování právní úpravy](#), normotvůrce by však měl zvážit zavedení výslovného požadavku prokazovat u pracovních programů jejich přidanou hodnotu EU a soulad s politikami pro všechny složky SMCP.
- 61 Články 4 až 6:** Články 4 až 6 zavádějí mechanismy flexibility, aniž by definovaly podmínky, záruky nebo vykazovací povinnosti související s jejich uplatněním. Ustanovení sice stanoví pružný rámec s ročními rozpočtovými přiděly prostřednictvím rozhodnutí o financování a pracovních programů, navrhované nařízení ale neobsahuje ustanovení, která by zajišťovala, že flexibilita nenaruší kontinuitu povinných programových složek. Normotvůrce by měl zvážit, zda by další vyjasnění na náležité úrovni mohlo posílit předvídatelnost, transparentnost a účinný dohled a současně zachovat flexibilitu potřebnou pro efektivní provádění v průběhu programového období.

62 Článek 5: Článek 5 umožňuje, aby program obdržel vnější účelově vázané příjmy, nevyžaduje však opatření týkající se zveřejňování, vykazovacích povinností na úrovni složek nebo monitorování. I když se [rozdělení finančního krytí pro SMCP stanovené](#) v návrhu VFR stane po přijetí nařízení závazným, navrhované nařízení nevyžaduje transparentnost, pokud jde o způsob rozdělení vnějších účelově vázaných příjmů nebo o to, jak to ovlivní provádění tohoto rozdělení. Dohled nad tím, zda se závazné rozdělení finančního krytí programu v praxi dodržuje, tak může být omezeno. Aby se zajistilo, že závazné rozdělení prostředků se bude v praxi dodržovat a že externí příspěvky nepovedou k faktickým posunům v interním stanovování priorit, měl by normotvůrce zvážit, zda by dodatečná transparentnost nebo vykazovací povinnosti na úrovni programu, v souladu s [finančním nařízením](#), mohly dohled nad využíváním vnějších účelově vázaných příjmů posílit.

63 Článek 11: Článek 11 zavádí konsolidovaný systém pracovních programů, ale neupřesňuje, jak budou stanovovány priority napříč složkami s různými mandáty, rizikovými profily a strukturami nákladů nad rámec obecného rámce stanoveného ve [finančním nařízení](#). Nevyžaduje ani transparentní odůvodnění přidělování zdrojů na mandatorní infrastrukturu napříč celou EU a pružnější opatření. Normotvůrce by měl zvážit, zda by další vyjasnění na úrovni programu mohlo podpořit transparentnost při výběru priorit v rámci pracovních programů, aniž by byla narušena flexibilita nebo zvýšena administrativní zátěž.

Toto stanovisko přijal Účetní dvůr v Lucemburku na svém zasedání dne 5. února 2026.

Za Účetní dvůr

Tony Murphy
předseda

Přílohy

Příloha I – Seznam publikací Účetního dvora, na které v tomto stanovisku odkazujeme

Výroční zprávy o plnění rozpočtu EU – za rozpočtové roky 2020–2024

Zvláštní zpráva 24/2015: „Boj s podvody v oblasti DPH v rámci Společenství: jsou nutná další opatření“

Zvláštní zpráva 19/2017: „Dovozní postupy: nedostatky v právním rámci a neúčinné provádění mají dopad na finanční zájmy EU“

Zvláštní zpráva 26/2018: „Řada zpoždění s realizací celních informačních systémů: kde se stala chyba?“

Zvláštní zpráva 01/2019: „Boj proti podvodům ve výdajích prostředků EU: je nutné přijmout opatření“

Zvláštní zpráva 06/2019: „Boj proti podvodům ve výdajích EU na soudržnost: řídicí orgány musí posílit odhalování podvodů, reakci na ně a koordinaci“

Zvláštní zpráva 12/2019: „Elektronický obchod: zbývá vyřešit řadu nedostatků při výběru DPH a cel“

Zvláštní zpráva 20/2019: „Informační systémy EU na podporu ochrany hranic – důležitý nástroj, ale je třeba se více zaměřit na včasnost a úplnost údajů“

Zvláštní zpráva 04/2021: „Celní kontroly: nedostatečná harmonizace brání ochraně finančních zájmů EU“

Zvláštní zpráva 11/2022: „Ochrana rozpočtu EU – je třeba lépe využívat černých listin“

Zvláštní zpráva 14/2022: „Reakce Komise na podvody ve společné zemědělské politice – Je načase se jimi zabývat hlouběji“

Zvláštní zpráva 07/2023: „Koncepce kontrolního systému Komise pro Nástroj pro oživení a odolnost“

Zvláštní zpráva 13/2023: „Oprávněné hospodářské subjekty – solidní program v oblasti cel s dosud nevyužitým potenciálem a nerovnoměrným prováděním“

Zvláštní zpráva 27/2024: „Boj proti škodlivým daňovým režimům a vyhýbání se daňovým povinnostem ze strany podniků – EU vytvořila první obrannou linii, provádění a monitorování opatření však vykazuje nedostatky“

Zvláštní zpráva 03/2025: „Neoprávněné zeměpisné blokování – rámec stanovený nařízením je vyvážený, přetrvávají však problémy s prováděním nařízení“

Zvláštní zpráva 08/2025: „Podvody na dani z přidané hodnoty při dovozu – při používání zjednodušených celních postupů nejsou dostatečně chráněny finanční zájmy EU“

Zvláštní zpráva 18/2025: „Rozpočtová flexibilita EU – umožňovala řešit nepředvídané problémy, rámec je však příliš složitý“

Zvláštní zpráva 19/2025: „Kritický nedostatek léčivých přípravků – opatření EU zajistila přidanou hodnotu, strukturální problémy však přetrvávají“

Zvláštní zpráva 26/2025: „Subjekty EU zapojené do boje proti podvodům – mandáty jsou jasné, ale výměna informací a dohled Komise jsou i nadále nedostatečné“

Přezkum 02/2025: „Orientace na výkonnost, vyvozování odpovědnosti a transparentnost – poučení z nedostatků nástroje RRF“

Přezkum 03/2025: „Příležitosti víceletého finančního rámce na období po roce 2027“

Příloha II – Obecné informace

01 Právní základ ve Smlouvě o fungování EU pro různé činnosti, na něž se vztahuje [SMCP](#), který jsme zvažovali při vypracovávání tohoto stanoviska, zahrnuje:

- článek 33 o celní spolupráci v celní unii,
- článek 114 o dosažení cílů vnitřního trhu,
- článek 169 týkající se ochrany spotřebitele,
- článek 197 o správní spolupráci,
- článek 207 o společné obchodní politice,
- článek 325 o ochraně finančních zájmů Unie,
- článek 338 o statistikách.

02 Zásahy EU v oblasti jednotného trhu, celní unie, daňové spolupráce, ochrany proti podvodům a evropských statistik od počátku 90. let 20. století postupně rostly, což bylo způsobeno potřebou jednotného provádění pravidel EU, přeshraniční spolupráce a sdílenými informačními systémy. Roztříštěnost, překrývání nástrojů a různé správní kapacity členských států opakovaně poukazovaly na potřebu soudržnějšího a integrovanějšího rámce. Navrhovaná konsolidace pěti stávajících programů do jediného nástroje odráží reakci Komise na tyto dlouhodobé strukturální problémy.

03 V posledních letech bylo stále více zřejmé, že roste potřeba více koordinovat opatření v oblastech, jako je přeshraniční dohled nad výrobky, celní kontroly, digitalizace daňových systémů, informace o boji proti podvodům a odolnost dodavatelského řetězce. Posouzení dopadů provedené Komisí uvádí jako hlavní příčiny neefektivnosti roztříštěnost, nerovnoměrnost správních kapacit členských států, pomalou adaptabilitu tvorby pravidel EU a přetrvávající nedostatky v údajích a znalostech.

Zkratky

Zkratka	Definice/vysvětlení
EÚD	Evropský účetní dvůr
SFEU	Smlouva o fungování Evropské unie
SMCP	Program pro jednotný trh a cla
VFR	Víceletý finanční rámec

Glosář

Pojem	Definice/vysvětlení
Evropská investiční banka	Banka EU vlastněná členskými státy, která poskytuje financování pro projekty na podporu politiky EU, zejména v EU, ale i mimo ni.
Evropské strukturální a investiční fondy	Podpůrný mechanismus zřízený EIB a Komisí v rámci investičního plánu pro Evropu s cílem mobilizovat soukromé investice do projektů strategického významu pro EU.
Evropský semestr	Roční cyklus, který je rámcem pro koordinaci hospodářských politik členských států EU a monitorování pokroku.
Evropský úřad pro boj proti podvodům (OLAF)	Útvar Komise, který provádí správní vyšetřování podvodů, korupce a nesrovnalostí týkajících se rozpočtu EU.
Finanční nařízení	Obecné nařízení, kterým se stanoví zásady a postupy plnění rozpočtu EU.
Nástroj pro oživení a odolnost	Nástroj EU v rámci nástroje NextGenerationEU, který poskytuje členským státům finanční podporu na reformy a investice na základě výkonnosti.
Program Fiscalis	Program spolupráce EU umožňující vnitrostátním daňovým správám vytvářet a vyměňovat si informace a odborné znalosti s cílem zlepšit výběr daní a chránit Unii a její členské státy před daňovými podvody, daňovými úniky a vyhýbáním se daňovým povinnostem.
Rozpočtová flexibilita	Mechanismus umožňující Komisi přerozdělovat prostředky mezi programy, oblastmi politiky nebo rozpočtovými roky v rámci stropů VFR v reakci na měnící se priority.
Úřad evropského veřejného žalobce (EPPO)	Nezávislý orgán EU odpovědný za vyšetřování a stíhání trestných činů poškozujících finanční zájmy Unie.
Víceletý finanční rámec	Sedmiletý finanční plán, který definuje maximální roční částky pro každou oblast výdajů EU a zajišťuje rozpočtovou kázeň.
Výkonnost	Vyjadřuje, nakolik opatření, projekt či program financovaný EU splnil své cíle a zhodnotil prostředky.

AUTORSKÁ PRÁVA

© Evropská unie, 2026

Politiku opakovaného použití dokumentů Evropského účetního dvora (EÚD) upravuje [rozhodnutí Evropského účetního dvora 6-2019](#) o politice týkající se veřejně přístupných dat a opakovaném použití dokumentů.

Pokud není uvedeno jinak (například v jednotlivých upozorněních o ochraně autorských práv), je obsah EÚD vlastněný EU předmětem licence [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](#). Opakované použití je tedy obecně povoleno za podmínky, že je uveden zdroj a případné změny jsou označeny. Osoby opakovaně používající obsah EÚD nesmí měnit jeho původní význam či sdělení. EÚD nenese za jakékoli důsledky opakovaného použití odpovědnost.

Pokud konkrétní obsah zobrazuje identifikovatelné fyzické osoby, například na fotografiích zaměstnanců EÚD, nebo zahrnuje díla třetích stran, je nutno získat další povolení.

Je-li takové povolení poskytnuto, ruší a nahrazuje výše uvedené obecné povolení a musí jasně uvádět veškerá omezení týkající se použití.

K použití nebo reprodukci obsahu, který není ve vlastnictví EU, může být nezbytné požádat o svolení přímo držitele autorských práv.

Titulní strana – © butenkov / stock.adobe.com.

Programové vybavení nebo dokumenty, na něž se vztahují práva průmyslového vlastnictví, jako patenty, ochranné známky, zapsané (průmyslové) vzory, loga a názvy, jsou z politiky EÚD pro opakované použití vyloučeny.

Internetové stránky orgánů a institucí Evropské unie využívající doménu europa.eu obsahují odkazy na stránky třetích stran. Protože nad jejich obsahem nemá EÚD žádnou kontrolu, doporučujeme seznámit se s jejich vlastními zásadami ochrany soukromí a politikou v oblasti autorských práv.

Použití loga EÚD

Logo EÚD nesmí být použito bez předchozího souhlasu EÚD.

HTML	ISBN 978-92-849-6961-6	ISSN 2812-3018	doi:10.2865/2063350	QJ-01-26-011-CS-Q
PDF	ISBN 978-92-849-6962-3	ISSN 2812-3018	doi:10.2865/6321162	QJ-01-26-011-CS-N

JAK CITOVAT

Evropský účetní dvůr, [stanovisko 08/2026](#), „k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se zavádí Program pro jednotný trh a cla na období 2028–2034 a zrušují nařízení (EU) 2021/444, (EU) 2021/690, (EU) 2021/785, (EU) 2021/847 a (EU) 2021/1077 (COM(2025) 590 final)“, Úřad pro publikace Evropské unie, 2026.

Toto stanovisko vydané podle
čl. 322 odst. 1 SFEU, podle kterého je
Evropský účetní dvůr konzultován
v souvislosti s návrhy týkajícími se
finančních pravidel a nástrojů EU, se
týká návrhu nového nařízení
o Programu pro jednotný trh a cla na
období 2028–2034
(**COM(2025) 590 final**).

Účelem tohoto stanoviska je
poskytnout připomínky ke koncepci
návrhu, řízení, výkonnostnímu rámci
a opatřením finanční kontroly. Má
pomoci zajistit, aby budoucí
program podporoval řádné finanční
řízení, vyvozování odpovědnosti
a evropskou přidanou hodnotu
v rámci politiky EU v oblasti volného
pohybu zboží, kapitálu a služeb.

EVROPSKÝ ÚČETNÍ DVŮR
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUCEMBURSKO

Tel.: +352 4398-1

Dotazy: eca.europa.eu/cs/contact
Internetová stránka: eca.europa.eu
Sociální sítě: @EUauditors

EVROPSKÝ
ÚČETNÍ DVŮR

Úřad pro publikace
Evropské unie